

כ"ב אדר ה'תשע"ח 9.3.18

מגזין מס' 469

שבת פרשת ויקהל-פקודי/פרה

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

ג"כ

החייב כספניא

זה לעומת זה - עבודת ה' מול עבודה זרה

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

יש מי שיש לו הרבה אך באמת אין לו כלום... ויש מי שאין לו כלום אך באמת יש לו הכל!
 כל תפאורות נסיבות חייו של אדם הן בהשגחה פרטית, וכל פרט ופרט מהן, גשמי או רוחני, אינו אלא כ'חומר גלם' בלבד שעל האדם לבררו ולזככו לשם שמים...
 וביד כל אדם, וברשותו הוא - הבחירה: להקדיש חייו ביגיעת נפש וביגיעת בשר על 'מזבח' אנוכיות השגת המתכלה והנפסד... או על מזבח ההתמסרות ל'נכון' הנצחי והקיים לעולמי עד.

בקרו אותנו באתר

המחודש www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התניא

עזרה ראשונה לנפשו

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

21:15 בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה
 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט,
 באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לשוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר
 משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים:
 שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת מברכים חודש ניסן

בשבת שלפני ראש חודש, מודיעים בבית הכנסת ברוב עם אודות היום, השעה והרגע המדויק בו חל מולד הלבנה ובאיזה יום יחול ראש החודש. בשבת זו, פרשת 'ויקהל פקודי', מכריזים: המולד יהיה בליל שבת קודש, שעה 3 לפנות בוקר, 53 דקות ו41 חלקים. ראש חודש ניסן ביום השבת הבא עלינו לטובה. לאחר מכן, בעומדו עם ספר התורה בידי, מברך שליח הציבור את נוסח ברכת החודש, ומייחל עם הציבור כולו שהחודש הבא עלינו לטובה יהיה מבורך בגשמיות וברוחניות.

כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שישתדלו לומר את כל התהילים בשבת מברכים?"

מתברכים כל הימים

כידוע, מן השבת, יום המנוחה וההתעלות, מתברכים כל ימות השבוע - הן הימים שלפניה והן אלה שלאחריה. הימים שקודם השבת הינם ימי הכנה לשבת, ועל הימים שלאחריה נמשכת השראתה. אמנם בשבת זו, בה מברכים החודש, נוספת מעלה יתירה - ממנה מתברך ראש החודש (הכולל את כל ימות החודש הבאים עלינו לטובה), על מועדיו והימים המיוחדים שבו.

בשבת זו, לאחר תפילת שחרית נוהגים להתוועד, שבת אחים גם יחד, כדי להכין ולעורר עצמנו להכנס לימי החודש הבא בשמחה ובטוב לבב מתוך הוספה בענייני נר מצוה ותורה אור.

אמירת תהילים בציבור

בשבת זו, השכם בבוקר, מתקבצים בבית הכנסת לאמירת כל ספר תהילים בציבור. אחרי אמירת התהילים יאמר 'קדיש יתום' מי שהוריו אינם בין החיים. ואם יש אזכרה או אבל ('חיוב') - יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה ה'יהי רצון' המיוחד שאחרי כל ספר וספר. אחרי כן נוהגים ללמוד מאמר חסידות שיהיה מובן לכל, ולאחר הלימוד מתפללים תפילת שחרית.

אודות אמירת תהילים בציבור בשבת מברכים אמר אדמו"ר הרי"צ: "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהיה".

והוסיף על כך הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו: "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש...

פרה אדומה

בקריאת התורה שבשבת זו (התלויה ב"שבת החודש" ולעולם תחול בשבת שלפניה) קוראים בנוסף לפרשת השבוע גם את פרשת 'פרה אדומה'. פרשה זו עוסקת בטהרה מטומאת המת על ידי אפר הפרה האדומה. בפנימיות התורה מבואר ענינה של 'טומאת מת' בנפש האדם, היא תחושת 'היפך החיים' הנגרמת מן המגע עם אותם ענינים שליליים, מבית ומחוץ, היוצרים 'מחיצה של ברזל' בין ישראל לאביהם שבשמים. וכשם שטהרת אפר פרה האדומה היא בבחינת 'חוקה' שלמעלה מטעם ודעת, כך גם עבודת האדם לטהר עצמו מענינים של 'היפך החיים', גם היא אינה אלא בדרך קבלת עול ומסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת.

פרה אדומה – כללות התורה

מבואר בחסידות כי הטעם לכך שפרשת פרה נקראת "זאת חוקת התורה" (ולא "זאת חוקת הפרה") הוא משום שמצות פרה אדומה מייצגת את כללות התורה. במצוה זו משתקף בגלוי ענין ה'רצוא ושוב', עליו מיוסדת כללות עבודת התורה והמצוות.

מעשה הפרה כלול משני ענינים:

א. שריפת הפרה לאפר.

ב. "ונתן עליו מים חיים אל כלי". את האפר ערבו במים, ומזה היזו על הטמא מת כדי לטהרו.

שני ענינים אלו בעבודת האדם הם שני הקווים 'רצוא ושוב' – העלאה והמשכה:

א. שריפת הפרה על ידי האש היא תנועה של 'רצוא' (העלאה) – כפי שאש נמשכת בטבעה מלמטה למעלה, ולולא הדבר הגשמי בו היא נאחזת (פתילה וכו') היתה האש עולה למעלה אל שורשה ביסוד האש.

ב. המים הם בתנועה של 'שוב' (המשכה) – מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, שלא כאש שנמשכת תמיד

למעלה. וכשנמצאים המים במקום מישור (במקום הנמוך), עומדים הם במקומם (בהתיישבות). וכדי להיטהר (על ידי פרה אדומה) זקוקים לחיבור שתי התנועות יחדיו.

וזהו הטעם לכך שמצות פרה אדומה היא "חוקת התורה" (כללות התורה), כי על יסוד שתי תנועות אלו של 'רצוא ושוב', העלאה והמשכה, עומד כל עיקר התורה והמצוות. על היהודי להעלות עצמו וחלקו הגשמי בעולם ולהתכלל באלוקות על ידי תנועת ה'רצוא' שבאהבה כרשפי אש. וזהו שכתוב "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". עליו להקריב עצמו כקרבן לה' (קרבן – לשון קירוב כל הכוחות והחושים), ככתוב "אדם כי יקריב מכס קרבן לה'", שבכללות זהו ענין עבודת התפילה.

אמנם יחד עם זה עליו גם להמשיך קדושה ואלקות מלמעלה למטה על ידי:

א. לימוד התורה – מלשון הוראה, שענינה המשכת חכמת ה' אל תוך תודעת האדם. וזהו שנמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

ב. מעשה המצוות – קיום רצון ה' בפועל, היינו המשכת אור אין סוף לעולם הזה הגשמי.

תכלית הבריאה

זוהי תכלית ירידת הנשמה היהודית לעולם הזה להתלבש בתוך גוף. לחבר על ידי תורה ומצוות את נשמתו הטהורה ("נר ה' נשמת אדם", ש"חפצה וחשקה בטבעה לעלות למעלה לידבק בשורשה ומקורה בחיי החיים הקדוש ברוך הוא") עם גופו שיסודו מעפר (שטבע העפר לרדת למטה).

בעבודתו זו פועל היהודי זיכוך גם בעולם הזה הגשמי. הוא מאיר ומרומם את הארציות ממצבה הירוד ומביאה לתכליתה – 'ארץ', על שם ש"רצתה לעשות רצון קונה" ('רצוא'). וביחד עם זה – ממשיך הוא קדושה בתוך גדריו העולם כפי שהוא עומד במקומו ('שוב'). שזוהי תכלית הבריאה כולה – לקשר ולאחד (על ידי התורה ומצוות, 'רצוא ושוב') את העליון (אלוקות) עם התחתון (גשמיות).

זריזות במתינות

מפרשת פרה, "זאת חוקת התורה", לוקח היהודי את ההוראה ונתנית הכח לעבודת ה'רצוא ושוב' בעניני הקדושה, בעניני הרשות ואף בענינים שלמטה מזה. בכללות, נקודת הענין היא שאל לו לאדם 'לנוח' על מקומו, כי אם להכניס עצמו למגמת יציאה והתעלות מתמדת ('רצוא') ממעמדו ומצבו וטבעו הנוכחי.

אמנם תנועת ה'רצוא' גופא צריכה להיות מאוזנת. יש להישמר מפני קדחתנות יתר (התמכרות ל'חיפוש' ריבוי אורות, ריגושים וחוויות תוך הזנחת זיכוך התחתון לעשותו כלי לקדושה) המובילה למצבי 'שבירת הכלים'. אמיתת יציאת האדם מגדרו ('רצוא') נבחנת דוקא ביכולתו לרסן עצמו על מנת לפעול על קרקע המציאות באופן של התיישבות ('שוב').

המרבה במשמעת בדרך קבלת עול הוא שזוכה להמשיך קדושה אל תוך גדריו העולם, לרומם על פי תורה, בכמות ובאיכות, את תיפקודו היומיומי ב'סדנת' החיים. ודוקא באופן זה יתעלה האדם מחיל אל חיל.

עבודת ה'רצוא ושוב' – נדרשת בכל מצב ובכל מדרגה

ובפרטיות, שינוי הטבע אצל האדם ('רצוא ושוב') הוא בכל אחד ואחד לפי דרגתו ומקומו. הנמצא במצב וטבע של 'שוב' (התיישבות), אפילו כשמדובר ב'שוב' בד' אמותיה של הקדושה (תורה, תפילה ומצוות) – הרי שנדרשת ממנו היציאה ממצביו ותנועה של 'רצוא' כדי להתעלות לדרגה גבוהה יותר. כולל גם – ה'רצוא' לצאת מד' אמותיו ולעזור ליהודי אחר, כדי לקיים המצוה של "ואהבת לרעך כמוך".

מזה מובן שעבודת ה'רצוא ושוב' צריכה להיות בכל הדרגות. תנועת ה'רצוא' נדרשת לא רק אצל מי שנמצא במצב ירוד (שלגביו מובן מדוע צריך להיות אצלו 'רצוא' להתעלות ממצבו), אלא גם בצדיקים שלא טעמו טעם חטא.

וכמו כן לאיך גיסא: מי שנמצא בדרגה וטבע של 'רצוא' – צריך להיות אצלו (שינוי הטבע) העבודה של 'שוב' באופן של התיישבות ופנימיות. עליו לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות, כולל גם 'שוב' – בבירור חלקו בעולם (ולא שיוצא ידי חובתו על ידי שעושה את השני לשליח על זה – כיון שזהו חלקו, החלק שלו בעולם). על כל אחד ואחת מוטלת האחריות להאיר ולזכך את אשר לפניו, ובפרט שלפעמים ניתן לראות במוחש כי ישנם ענינים ומצבים שרק לו לבדו ניתן הכח לבררם. אולם, לעולם יש לזכור כי גם לאחר שיש לו את ה'שוב' – צריכה להיות אצלו אחר כך תנועת 'רצוא' נעלה יותר, ולאחר מכן 'שוב' נעלה יותר, וכך הלאה בדרך העולה בית א-ל.

הסיפור השבועי

משונא לאהוב

למשמע הדברים כעס השיח' מאוד. פניו האדימו, והוא צעק: "כך עשה לך בני? הוא ישלם מחיר כבד על התנהגותו הקלוקלת. מקלות של מאה עצים יספוגו!". כשנרגע המושל מעט שאל על רבי חיים אבולעפיה, וביקש מן השמש להביא את רבו לפניו כדי שיזכה לפגוש אותו.

חזר השמש אל רבי חיים, ומסר לו את הזמנת השיח'. הוא סיפר לרבו את כל אשר אירע. ארשת חמורה עלתה על פני רבי חיים. "למה הלכת להלשין על הבן לפני אביו?", הוכיח את השמש. "בכך קנינו לנו מושל עתידי שיהיה שונא יהודים. לא נהגת בחכמה". בדממה צעדו השניים עד בואם אל ביתו של השיח'.

דמותו הקורנת של רבי חיים השרתה יראת כבוד על כל הנוכחים. הללו, ובהם השיח' הנכבד, קמו ממקומם. "כבוד הרב", פנה השיח' אל רבי חיים, "רוצה אני שתיווכח בעיניך כיצד אני מעניש את בני על אשר פגע בשמשך".

"מה אירע?", עשה עצמו רבי חיים כמי שאינו יודע דבר. ולל השיח' באוזני רבי חיים את הסיפור, וציין את העונש שגזר על בנו – מלקות במאה עצים.

"רצוני לראות את העצים", ביקש רבי חיים. השיח' סימן לאנשיו ואלה הניחו לפני רבי חיים עֵרְמָה של עצים שהיו מיועדים לביצוע העונש. רבי חיים ניגש אל העצים, נטל חבל וקשר את העצים יחד לאגודה אחת. אחר כך הרים את החבילה והניחה בעדינות על דאהיר, שהמתין ברעד לעונשו.

"הנה, נתקיימו דבריך", קרא רבי חיים לעבר השיח'. "העונש בוצע. דבר מדבריך לא ישוב ריקם. כעת, כשנענש בנך, אפשר לראות את הענין גמור, הלא כן?".

צער רב החליט הצדיק רבי חיים אבולעפיה לצאת מארץ ישראל ולעבור לסלוניקי שביוון. קודם נסיעתו יצא למסע השתטחות על קברי הצדיקים הטמונים בארץ, ובין השאר עלה אל קברי הצדיקים בטבריה.

באותו יום היה רבי חיים שרוי בתענית, ולקראת סיום עבודת הקודש שלו על ציוני הצדיקים פנה אל משמשו וביקש ממנו ללכת העירה ולקנות בעבורו דבר מאכל כלשהו.

השמש חיפש חנות לממכר מזון, ופתאום ראה קבוצת ילדים ערבים מתגודדים סביבו. הוא לא הבין ערבית, אך חש כי החבורה חורשת רעה, וניסה להחיש את צעדיו. במהרה החלו הילדים ליידות לעברו אבנים.

הוא הותקף מכל עבר. האבנים פגעו בו ופצעו אותו. הילדים לעגו לו ושמחו לאידו. השמש פתח בריצה מהירה, ורק כאשר הצליח להתרחק מאותה חבורה רעה היה יכול להירגע ולהתאושש.

לשמחתו פגש יהודי מתושבי העיר, וסיפר לו בסערת נפש את שאירע. האיש הביט לעבר הילדים והשיב לו: "אני יודע מי הפרחחים שהתקיפו אותך. אחד מהם הוא דאהיר, בנו של השיח' עמאר, המושל המקומי. גש לביתו וספר לו על מעשי בנו. בטוחני שהשיח' יעניש את בנו כהוגן".

הלה ליווה את השמש לביתו של השיח', ובהיכנסם הציג את השמש לפני המושל: "זה השמש של רב גדול, הצדיק רבי חיים אבולעפיה".

"ומה בפיו?", התעניין השיח'.

סיפר היהודי למושל את שאירע לשמש לפני זמן קצר: "בנך, דאהיר, וחבריו, יידו עליו אבנים ופצעו אותו".

החלום הרטיט אותו, אך הוא לא ייחס לו חשיבות. בלילה השני שב החלום ונשנה, וכשהזקן הופיע בפעם השלישית – הבין המושל הצעיר שיש דברים בגו. הוא מיהר לזמן אליו רב מצפת השכנה, ושטח לפניו את דבר החלום ואת רצונו ליישב את טבריה ביהודים רבים. "פנה אל הקהילות היהודיות בטורקיה", השיבו הרב. "אלה קהילות גדולות, שבהן אלפי יהודים, ובראשן רבנים גדולים. הן יוכלו לעזור לך לממש את שאיפתך". השיח' דאהיר עשה כעצתו. הוא הזמין את בני הקהילות היהודיות בטורקיה להתיישב בטבריה, בהבטיחו להם הטבות רבות. אחד הרבנים שנענה להזמנה לא היה אלא רבי חיים אבולעפיה. כשנפגשו השניים בטבריה זיהה דאהיר את החכם היהודי שהצילו מעונש מר לפני שנים רבות, הרעיף עליו מתנות, דאג לכל מחסורו, והקים יישוב יהודי מפואר בטבריה.

(על-פי 'הראשונים לציון')

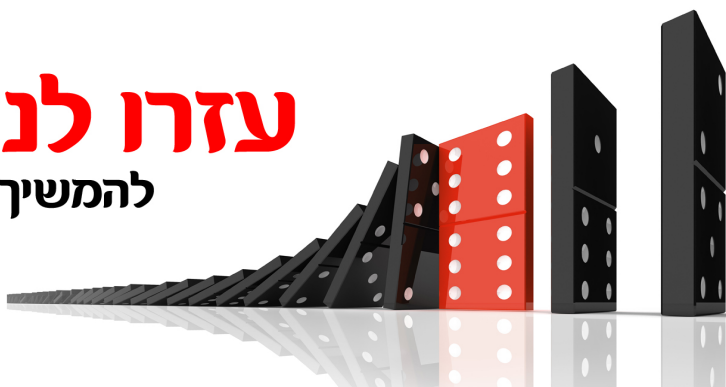
(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

חיוך רחב עלה על פני השיח'. הפרשנות המיוחדת שמצא החכם היהודי להחלטתו מצאה חן בעיניו, שכן את העונש הכבד חרץ ברגע של כעס, ורק גאוותו לא הניחה לו לחזור בו. כעת בא הכול על פתרונו.

גם הבן, כמובן, היה אסיר תודה לרבי חיים. הוא נצר את החסד שגמל לו, ולא שכח אותו שנים רבות אחר כך. רבי חיים נסע לסלוניקי, ואחר כך נקרא לשמש רבה של קהילת איזמיר שבטורקיה. בתוך כך מת השיח' עמאר, ובנו, דאהיר, מילא את מקומו. דאהיר ביקש לפתח את טבריה וליישב בה תושבים רבים, והחל לפעול במרץ ליישום רעיונותיו.

לילה אחד חלם חלום. אדם זקן, עטור זקן ארוך, פקד עליו ליישב בטבריה יהודים. הדמות חזרה על המסר: "עליך ליישב בטבריה יהודים!".

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

פרוייקט העלאת ספר ה"תניא" לרשת היוטיוב כרך בהוצאות גדולות, להפצת המעיינות ולמען זיכוי הרבים. **ונוחה "הנוג - חודווח וטחמה ריהודה" ערוה עה הוזהרה ועלר!**

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- נגלה) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- נסתר). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי נגלה, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ויקהל פקודי

ויקהל

סדר מלאכת המשכן וכליו

בפרשות הקודמות למדנו אודות מלאכת עשיית המשכן על פי ציווי ה' למשה. למחרת יום הכיפורים, כאשר יורד משה מהר סיני ובידו הלוחות השניים, הוא מכנס את העם להורות להם את סדר עשיית המשכן וכל כליו כפי שנצטווה.

שמירת קדושת השבת

בדבריו אל העם פותח משה בענין שמירת קדושת השבת ואיסור הבערת אש בשבת. הוא מורה לישראל, כפי שנצטווה בפרשת 'כי תשא', כי אפילו עשיית המשכן אינה דוחה את איסור המלאכה ביום השביעי.

קריאה לתרומה והתנדבות

משה פונה לבני ישראל בקריאה לתרום זהב, כסף, נחושת וכל יתר החומרים הדרושים לשם עשיית המשכן וכליו. הוא גם פונה לבעלי המלאכה המומחים להתנדב וליטול חלק פעיל בעבודה.

היענות נלהבת

התורה מתארת את התלהבותם של בני ישראל הממהרים לנדב תכשיטים, אריגים ומיני מתכות. נשות ישראל טוות בדים מחוטי תכלת ארגמן, תולעת שני ושש, והנשיאים מנדבים את אבני החן, הבשמים והשמן הדרושים.

בצלאל ואהליאב

על פי ציווי ה', מעמיד משה את בצלאל בן אורי בן חור

משבט יהודה בראש בעלי המלאכה, ולצידו, לעזר לו, את אהליאב בן אחיסמך משבט דן. לבד שמעצם טבעם ניחנו בצלאל ואהליאב בכישורים המתאימים לעשיית המלאכות הנדרשות, הנה עוד, עם קבלת התפקיד, ממלאם ה' ברוח חכמה אלוקית לבצע באופן מושלם ומדוקדק את כל הפרטים ופרטי הפרטים של המשכן וכליו, מקום השראת השכינה.

תרומות למעלה מהנדרש

בעלי המלאכה נקראים אל משה ליטול את החומרים הנאספים. והנה לנוכח ריבוי התרומות מעבר לכמות הנדרשת, מודיעים הם למשה כי יש להפסיק את 'מבול' הספקת החומרים. משה מעביר כרוז במחנה והעם חדל מלהביא תרומותיו.

מעשה היריעות, קרסיהן ולולאותיהן

את יריעות המשכן מכינים חכמי המלאכה מאריג שנצטווה בחוט השזור מכמה מינים. האריגה הינה מלאכת מחשבת שארוגות בה דמויות שונות. המשכן, שאורכו שלושים אמה (כ-15 מטרים) ורוחבו עשר אמות (כ-5 מטרים), עטוף מכל רוחותיו ביריעות המחוברות זו לזו באמצעות קרסי זהב ולולאות. כמכסה עליון, מונחות על המשכן יריעות עשויות מעורות עיזים, אילים (שנצבעו באדום) ותחשים.

קרשי המשכן ואדניהם ובריחיהם

המשכן עצמו בנוי קרשים עצי שיטים עומדים. גובהו של כל קרש כגובה המשכן - עשר אמות (כ-5 מטרים) ורוחבו - אמה וחצי (כ-0.75 מטר).

האומנים כלים שונים (קערות, כפות, ועוד), כולם עשויים זהב טהור.

המנורה וכליה

מנורת הזהב גם היא מקומה בהיכל. ייחודה של המנורה בהיותה עשויה כולה מקשה אחת (אין בה כל חלקים מוברגים או מולחמים – כל חלקיה וקישוטיה מתקבלים על ידי הכאת הקורנס בגוש זהב אחד). למנורה שבעה קנים – שלושה קנים יוצאים באלכסון מהקנה המרכזי מצידו האחד, ושלושה מצידו השני. גם כלי השרת המשמשים להדלקת המנורה ולניקיונה עשויים כולם זהב טהור.

מזבח הקטורת שבהיכל

מלבד מזבח העולה שבחצר המשכן המיועד להקרבת הקרבנות, עומד בתוך ההיכל מזבח קטן יותר, מצופה זהב, המיועד להקטרת הקטורת.

המזבח בנוי מעצי שיטים, שטחו רבוע – אמה על אמה (כחצי מטר על חצי מטר) וגובהו שתי אמות (כמטר אחד). גם למזבח זה עושה בצלאל זר זהב וכן טבעות להכניס בהן את הבדים (המוטות) המשמשים לנשיאתו בעת מסעות בני ישראל.

הכנת הקטורת ושמן המשחה

כמפורט בפרשת תצוה מכין בצלאל את שמן המשחה המיועד לשם קידוש המשכן וכליו ולקידוש הכהנים, וכן את קטורת הסמים העשויה מאחד עשר סממנים במתכונתם על פי ציווי ה'.

מזבח העולה שבחצר

מחוץ למשכן בחצר העזרה מוצב 'המזבח החיצון', עשוי עץ ומצופה נחושת. אורכו ורוחבו חמש אמות (כ-2.5 מטרים) וגובהו שלוש אמות (כ-1.5 מטר). גם למזבח זה מוצמדות טבעות בהן יוכנסו הבדים (מוטות) באמצעותם ישאו בני ישראל את המזבח במסעותיהם. תוכו של

הקרשים תחובים בבסיסם בתוך אדני כסף ומחוברים זה לזה באמצעות בריחים. הקרשים והבריחים מצופים אף הם בזהב.

הפרוכת והמסך

הפרוכת המבדילה בין קודש הקודשים [חלקו הקדמי (מערבי) המקודש ביותר של המשכן] לבין ההיכל, עשויה אף היא מיריעות ארוגות "מעשה חושב כרובים" (אריגה מעוטרת ומקושטת). הפרוכת תלויה על עמודי עץ מצופים זהב.

גם המסך שבכניסה למשכן עשוי כמארג הפרוכת הפנימית וגם הוא תלוי על עמודי עץ מצופים זהב.

ארון הברית, הכפורת והכרובים

מקומו של ארון הברית בקודש הקודשים (המקום המקודש ביותר במשכן) ובו לוחות הברית. הארון, עשוי עצי שיטים ובנוי כארגז פתוח בחלקו העליון, מולבש בתוך ארון תואם מזהב ולתוכו מוכנס ארון נוסף אף הוא מזהב. ונמצא שהארון מצופה זהב "מבית ומחוץ".

סביב לשפת הארון עושה בצלאל זר זהב, ובארבע פינותיו מתקין הוא טבעות בהן יוכנסו הבדים (מוטות) לנשיאת הארון במסעות בני ישראל במדבר. מעל הארון מונח מכסה כפורת זהב הסוגר עליו מלמעלה, ומעל הכפורת מוצבות שתי דמויות בעלות כנפיים פרושות ולהן פני תינוק. הדמויות, הנקראות כרובים, פניהם מופנים זה אל זה – "ופניהם איש אל אחיו".

השולחן וכליו

השולחן, עליו מונח "לחם הפנים" (שניים עשר לחמים הנקראים 'פנים' משום מראם השווה משני צידיהם), מקומו בהיכל. את השולחן עושה בצלאל מעצי שיטים ומצפה אותו זהב טהור. גם לשולחן מסגרת זר זהב וארבע טבעות לבדים לשם נשיאתו.

לצורך עבודת הקודש הקשורה בשולחן מייצרים

בעיקר לעשיית המנורה וציפויי הארון, המזבח הפנימי והשולחן).

את תרומות הכסף הגולמי, מחלקת התורה על פי תכליתם: אדני המשכן ואדני הפרוכת, ווי העמודים, ציפוי ראשיהם וחיטוייהם.

גם בנוגע לתרומת הנחושת מפרטת התורה את שימושיה: ליציקת אדני פתח אוהל מועד, לריקוע מזבח החיצון ולייצור כליו, לאדני קלעי החצר, לאדני שער החצר, וכן ליתדות המשכן ויתדות החצר (המשמשות לקשירת היריעות).

כיסויי כלי המשכן ובגדי הכהנים

את תרומות הצמר והחוטים מייעדת התורה לטווית כיסויי כלי המשכן (כיסויים אלה משמשים לכיסוי כלי המשכן כל אימת שהמשכן מפורק). כמו כן משמשים בדי התכלת, הארגמן ותולעת השני לייצור בגדי השרד של הכהן הגדול ושל יתר הכהנים.

וכאן שוב מפרטת התורה את אופן ייצור בגדי הכהונה, כמפורט בפרשת תצוה (לאו דוקא לפי אותו סדר בכתובים):

האפוד: כמין סינר שלובש הכהן מאחוריו, מגובה החזה ועד לעקבי רגליו. מחלקו העליון של האפוד יוצאים שני זוגות רצועות. זוג אחד מקיף את גופו של הכהן ונחגך מלפניו, וזוג שני, עשוי כמין כתפיות העוברות מעל צווארו. על כתפיות אלו מעל גובה החזה מוצמדים שני אבני השוהם, עליהן חרוטים שמות שבטי ישראל – ששה שמות על כל אבן.

החושן: על גבי בד ארוג מחמשה מיני חוטים, משובצות שניים עשר אבנים יקרות, עליהן חרוטים שמות שבטי ישראל – שבט לכל אבן. בנוסף, חרוטות על האבנים אותיות היוצרות יחדיו את המילים – "אברהם, יצחק,

המזבח חלול, ובכל חניה מחניותיהם ימלאוהו בני ישראל בעפר.

בראש 'המזבח החיצון' ארבע קרנות בארבע פינותיו, עשויות יחידה אחת עם גוף המזבח. כל כלי השרת לעבודת הקודש במזבח זה עשויים גם הם נחושת.

בפרשתנו אין מוזכר הכבש באמצעותו עולים הכהנים אל המזבח לשרת בקודש.

הכיור וכנו

לקידוש ידי הכהנים ורגליהם קודם עבודתם, עושה בצלאל כיור נחושת הניצב על כן (בסיס) עשוי אף הוא מנחושת. לייצור הכיור וכנו משמשות מראות הנחושת – נדבת הנשים למלאכת עשיית המשכן.

חצר העזרה והקלעים

שטח חצר המשכן, אורכו הכולל מאה אמות (כ-50 מטרים) ורוחבו חמישים אמות (כ-25 מטרים). עיקרו של שטח זה משמש כחצר למשכן, היא העזרה. העזרה מוקפת קלעים (מעין רשתות קלועות) תלויים על גבי עמודי עץ התחובים בבסיסם בתוך אדני נחושת. את עמודי העץ מצפה בצלאל בחישוקי כסף, בהם ווי כסף לתליית הקלעים.

פקודי

מניין התרומות וחלוקתן למלאכות המשכן

פרשת פקודי המסיימת את ספר שמות, מסכמת את פרשותיו האחרונות של הספר העוסקות במלאכת המשכן. משה רבנו, איתמר בן אהרן הכהן ובצלאל ואהליאב מונים את תרומות בני ישראל, מסכמים אותן ומחלקים ייעודן למלאכות השונות.

אופני השימוש בזהב, בכסף ובנחושת

התורה מסכמת את כמות הזהב שנאספה מתרומות בני ישראל (אך אין היא מפרטת, בהקשר זה, כי הזהב שימש

אלא שכובעו מקיף ומכסה את ראשו בצורת מגבעת.

סיום הכנת פריטי המשכן וכליהם

בסיום מלאכת הכנת כל מרכיבי המשכן, הנה טרם הקמת אוהל מועד בפועל, מובאים כל פריטי המשכן וכל כליו אל משה רבנו לשם אישורם הסופי.

משה, שבע רצון מאיכות המלאכה הדרה והתאמתה לכל ציוויי ה', מברך את כל העוסקים במלאכת הקודש – "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם". הוא מברכם בנוסח המופיע מאוחר יותר בספר התהילים (מזמור צ') "ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו וגו'".

הציווי להקים המשכן, מיקום כליו והלבשת הכהנים ומשיחתם

באחד לחודש הראשון, הלא הוא ראש חודש ניסן, מצוה ה' את משה להקים את המשכן. וכאן מפרטת התורה את ציווי הקב"ה: בנוגע למיקומם של כל כלי המקדש, כל כלי במקומו; בנוגע למשיחת הכלים בשמן המשחה; בנוגע להלבשת כהנים בבגדי כהונתם ומשיחתם בשמן המשחה לכהונת עולם במקדש.

הקמת המשכן בפועל והשראת השכינה עליו

בו ביום (כמעט שנה לאחר צאת בני ישראל בט"ו בניסן מארץ מצרים) מקים משה רבנו בראש חודש ניסן את המשכן ומציב בתוכו את כל כליו במקומם המיועד.

מיד עם סיום הקמת המשכן שורה עליו השכינה ומתקיים ייעודו "ושכנתי בתוכם", וככתוב בפרשתנו: "ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן". מעתה, במקום בו נעמד הענן שמעל המשכן, אות הוא לבני ישראל כי עליהם לחנות במקום. ובהעלות הענן מעל המשכן, סימן הוא להם כי יש לפרקו ולצאת למסעם הבא בעקבות עמוד הענן האלוקי.

יעקב, שבטי ישרון". את החושן נושא הכהן הגדול על חזהו מעל האפוד. הוא תלוי באמצעות שתי שרשראות זהב קצרות המשתלשלות מן האפוד ונאחזות בשתי טבעות זהב המחוברות בחלקו העליון של החושן. מתחת לאבני החושן, בחלק מקופל של האריג, משולבות שתי טבעות, אחת בכל צד, לתוכן תחובים פתילי תכלת לצורך חגירת החושן אל גופו של הכהן, להבטיח שלא יתנדנד בזמן הליכתו. בין קפלי אריג החושן תפור קלף עליו כתוב שם ה' המפורש. החושן משמש לכהן הגדול "אורים ותומים", אליו הוא מפנה את השאלות המהותיות שהוא נשאל בענינים הקשורים לצרכי ציבור. עם הצגת השאלות מבהיקות כנגדו אותיות החושן ומגלות את התשובה השמימית.

המעיל: על גבי כתנתו לובש הכהן מעיל, ארוג כולו מחוטי צמר שצבעם תכלת. למעיל קשורים שבעים ושניים פעמונים המצלצלים עם תנועת הכהן.

הציץ: על מצחו של הכהן הגדול מונח טס של זהב ועליו מובלטות המילים "קודש לה" (בשם ה' המפורש). הטס מחובר בשני חוטי תכלת המקיפים את ראשו ונקשרים מעל עורפו. חוט תכלת נוסף מושחל בחלקו העליון של הציץ באמצעו, נמשך מעל ראשו ומעל מצנפתו של הכהן לאחוריו, ונקשר לאחור עם שני פתילי הרוחב.

הכתונת: עשויה כולה פשתן, ארוגה משבצות משבצות וסגורה מכל עבריה, כך שניתן ללבושה רק דרך בית הצוואר. את הכתונת לובש הכהן על גופו וחוגרה באבנט, ומעליה הוא לובש את המעיל ואת האפוד.

המצנפת/מגבעת: הכהן הגדול חובש על ראשו מצנפת מפשתן. את המצנפת, העשויה כמין פס באורך שש עשרה אמה (כשמונה מטרים), מסובב הכהן סביב ראשו עד שמתקבלת צורת מצנפת. גם לכהן ההדיוט כובע דומה,

חסידות על הפרשה ויקהל פקודי

תכלית כשרונות האדם - ניצולם לשם שמים

וכל הנשים אשר נשא ליבן אותנה בחכמה טו
את העיזים (לה,כו)
טו את העיזים: היא היתה אומנות יתירה,
שמעל-גבי העיזים טווין אותן (רש"י)

הנשים לא נצטוו לעשות את הטוויה על גבי העיזים,
אלא נתעוררו לכך מצד עצמן. הנשים הבינו שאם זכו
לכישרון מיוחד זה מאת ה', מטרת הדבר היא - המשכן.
מכאן הוראה, שכאשר הקב"ה מעניק לאדם חושים
וכישרונות מיוחדים, עליו לנצלם לעבודת ה' - לעשות
מהעולם משכן ו'דירה' לה' יתברך.

אחדות ישראל מגלה את האחדות שבבריא ויקהל (לה,א)

המשמעות של "ויקהל", בעבודת האדם, היא לגלות
בכל פרטי הנבראים את אמיתות מציאותם; בזאת הם
'מתקהלים' לרשות הקדושה ומתאחדים למציאות אחת
המשמשת את קונה.

עבודה זו של גילוי האחדות בכל הבריא מתחילה
בהקהלת כל בני ישראל למציאות אחת ומאוחדת. זאת
על ידי שמגלים כי כולם הם חלקים מעצם אחד -
הקב"ה - ואוהבים איש את רעהו, "כמוך".
הנהגה זו היא היא ההכנה להקהלת כל ישראל יחד
בקיבוץ הגלויות שיהיה תכף ומיד ממש.

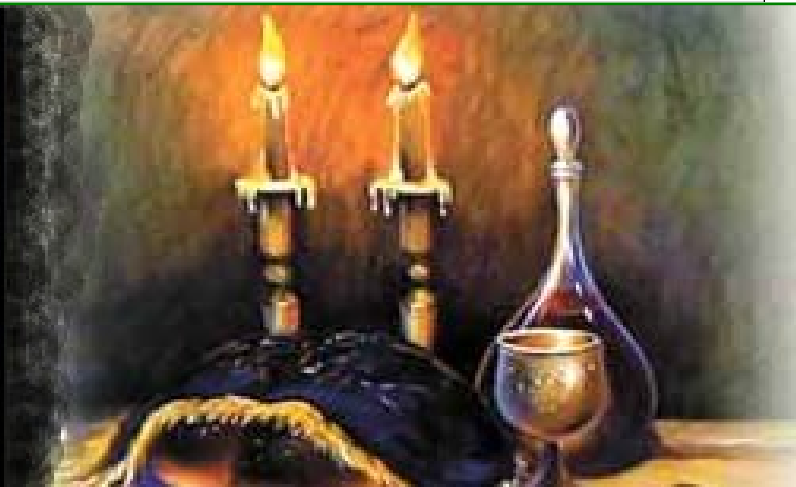
שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
18:20	17:07	י-ם
18:22	17:22	ת"א
18:21	17:13	חיפה
18:22	17:25	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.
נא לשמור על קדושת הגיליון